

SÈRIE 2

EXERCICI 1

Antoni Gaudí, Casa Milà o la Pedrera. Barcelona. [5 punts]

a) Fitxa o esquema de comentari. [1 punt]

- Existència dels quatre blocs, encara que no estiguin explicitats com a tals: fitxa tècnica (no cal desenvolupar-la, només detallar-la); context històric; anàlisi formal, i estilística i interpretació conceptual.

[0,50 punts]

- En funció del grau de detall i correcció.

[0,50 punts]

b) Desenvolupa l'esquema anterior pel que fa a l'obra arquitectònica de la Casa Milà o la Pedrera, d'Antoni Gaudí. [4 punts]

Datació: 1906-1912

- També s'admeten les respostes següents: inici del segle XX, primer terç del segle XX o primer quart del segle XX.

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- Segona revolució industrial.
- París, capital europea de les arts.
- Auge de la burgesia a Catalunya i a Europa (l'empresari i polític Eusebi Güell va ser mecenes de Gaudí).
- Moviment obrer a Catalunya. Setmana Tràgica.
- Naturalisme i simbolisme literari.
- Renaixença.
- Generació del 98.
- Inici de les avantguardes artístiques, caracteritzades per la voluntat de trencar amb la tradició.

- Pervivència de l'*art nouveau* en diversos països europeus, en la seva doble vessant de tradició i modernitat, d'artesania i innovació.
- Continuació del procés de transformació urbanística de Barcelona, iniciat amb el Pla Cerdà.
- Trajectòria de Gaudí i autoria d'altres edificis a l'Eixample: Casa Batlló, Sagrada Família.

[4 ítems correctes: 0,80 punts]

Descripció formal i anàlisi estilística. [2 punts]

Característiques:

- És un edifici d'habitatges (encàrrec de la família Milà) situat al xamfrà de passeig de Gràcia amb Provença (Barcelona), format a partir de la suma de dos solars. De fet, són dos blocs d'habitatges amb dues entrades independents.
- Materials constructius: ferro, pedra i maons.
- Planta lliure i murs sense funció de càrrega.
- Estructura autoportant.
- Façana connectada a l'edifici amb un complex sistema de bigues i tirants de ferro.
- Edifici subdividit en soterrani, planta baixa, cinc plantes, golfes i terrat.
- Plantes dels habitatges irregulars (disseny específic de mobiliari).
- Innovació pel que fa a la tipologia de l'habitatge comú de l'Eixample.
- Predomini de la línia corba a l'interior i l'exterior.
- Ferro forjat en els balcons de ritme també curvilini i d'inspiració en la natura.
- Al terrat, sortides de ventilació i caixes dels ascensors amb formes capritxoses i revestiments ceràmics de trencadís de gran originalitat.
- A les golfes, la coberta està formada per arcs parabòlics de maó.
- Els dos patis interiors són asimètrics i faciliten la il·luminació i la ventilació.
- Culminació de les seves experimentacions amb la llum iniciades a la Casa Batlló.
- En conjunt, un edifici de caràcter escultòric i singular (únic).

[7 ítems correctes: 1,75 punts]

Estil:

- Modernisme

[0,25 punts]

Interpretació conceptual [1 punt].

- Obra d'art total, integració de totes les arts.
- Posa de manifest la tècnica constructiva de Gaudí.
- Obra molt innovadora des del punt de vista funcional: espai destinat a garatge, ascensors.
- Tradició + modernitat.
- Inspiració en les formes de la natura.
- En el projecte original hi havia un grup escultòric dedicat a la Mare de Déu de Gràcia (supressió volguda pels propietaris).
- Influència en l'arquitectura expressionista alemanya (Erich Mendelsohn) i en la seva escola (Josep M. Jujol, que és l'autor de les baranes de ferro).
- Patrimoni de la humanitat des de 1984.

[4 × 0,20 punts]

EXERCICI 2

Frida Kahlo, *El marxisme sanarà els malalts*, de Frida Kahlo. [5 punts]

a) Fitxa o esquema de comentari. [1 punt]

- Existència dels quatre blocs, encara que no estiguin explicitats com a tals: fitxa tècnica (no cal desenvolupar-la, només detallar-la); context històric; anàlisi formal, i estilística i interpretació conceptual.

[0,50 punts]

- En funció del grau de detall i correcció.

[0,50 punts]

b) Desenvolupa l'esquema anterior en l'obra *El marxisme sanarà els malalts*, de Frida Kahlo. [4 punts]

Datació: 1954

- També s'admeten les respostes següents: de mitjan segle XX, dècades centrals del segle XX, segon quart del segle XX.

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- Situació de postguerra després del 1945. Reconstrucció d'Europa. Estats Units com a gran vencedor de la guerra.
- Inici de la guerra freda amb els dos blocs: capitalisme i comunisme.
- Fi dels totalitarismes (nazisme i feixisme) a excepció d'Espanya, Portugal i l'URSS.
- Mèxic dona suport als exiliats republicans espanyols (presidència de Lázaro Cárdenas).
- 1919: creació del partit comunista a Mèxic, en què militen Diego Rivera, muralista, i la seva esposa, Frida Kahlo.
- Elements biogràfics: autodidacta, esposa de Diego Rivera, problemes de salut.

[4 ítems correctes: 0,80 punts]

Lectura formal i anàlisi estilística:

- Predomini del color sobre el dibuix.
- Utilització de colors forts i intensos.
- Pinzellada solta.
- Poca precisió tècnica associada tradicionalment a la seva malaltia i a les dificultats de coordinació psicomotriu.
- Falta de perspectiva lineal o geomètrica.
- Superposició de les figures i els elements en vertical.
- Composició simètrica a partir de la figura central, l'autoretrat de la pintora i les figures que s'organitzen al seu voltant.
- Dinamisme a través de les diagonals que projecten alguns elements, com crosses, mans...

Antecedents i influències:

- Surrealisme per la lectura simbòlica d'alguns elements representats.
- Art popular i tradicions mexicanes.

[7 ítems correctes: 1,75 punts]

Estil

- Surrealisme, realisme social mexicà.

[0,25 punts]

Interpretació conceptual:

- Pintura que expressa l'ideari polític de l'autora.
- Autoretrat amb la cotilla que duia per pal·liar el dolor derivat de l'accident que va patir quan era jove.
- La pau: és banyada per rius blaus i s'eleva el colom blanc damunt del globus terrenal on es representen els dos països comunistes: l'URSS i la Xina.
- L'amenaça: de colors vermells de sang, hi apareix la silueta de la bomba atòmica i l'àliga amb el cap de l'oncle Sam.
- La mà de Marx ofega l'ocell rapinyaire.

[0,50 punts]

- Denúncia social i propaganda política.
- Autoafirmació ideològica de l'artista.
- Testament polític i artístic de l'autora, fet poc temps abans de morir.
- Reivindicació d'un art pròpiament mexicà: el muralisme.

[0,50 punts]

EXERCICI 3

Hermes amb Dionís infant, de Praxíteles.

a. Dateu l'obra i situeu-la en el context històric i cultural corresponent. [1 punt]

Datació: 370-350 aC.

- També s'admet les respostes següents: segle IV aC, de mitjan segle IV aC (obra representativa del postclassicisme o del segon classicisme).

[0,20 punts]

Context:

- Amb la victòria de les guerres mèdiques (499-479 aC) s'inicia l'esplendor cultural i artístic d'Atenes.
- Obra inscrita en el període de crisi d'Atenes i de la confiança en la col·lectivitat, la ciutat i la ideologia que havien marcat el segle V aC (del temps de Pèricles).
- Respon a la societat grega després de la guerra del Peloponès (431-404 aC)
- Macedònia s'apodera del control del món grec i inicia les seves conquestes.
- Època de Plató i Aristòtil.
- Època de Filip i el seu fill Alexandre.

[4 ítems correctes: 0,80 punts]

b. Digueu a quin estil pertany i esmenteu tres característiques de l'arquitectura romana. [1 punt]

- Estic grec clàssic o postclàssic (segon classicisme).

[0,25 punts]

- Ús de l'arc de mig punt i dels sistemes de volta (canó i aresta) i cúpula.
- Adaptació dels ordres columnaris grecs.
- Influència de l'art grec i etrusc. Eclecticisme.
- Prevalença de la funcionalitat.
- Desenvolupament de l'arquitectura i les infraestructures públiques.
- Monumentalitat.
- Importància del maó i el ciment.
- Noves tipologies: aqüeducte, basílica...

[3 ítems: 0,25 punts × 3]

c. Expliqueu cinc característiques formals o compositives d'aquesta obra. [1 punt]

- Grup exempt.
- Marbre.
- Representa un ideal de bellesa masculina.
- Anatomia convincent, malgrat l'idealisme.
- Trencament de la llei de frontalitat de l'escultura arcaica mitjançant el contraposat o la corba praxiteliana (típica del segle IV aC).
- Tendència a la suavitat respecte a l'escultura del segle anterior.
- Elements de suport de la figura (un tronc d'arbre i unes vestidures, en aquest cas).
- Expressivitat en el rostre, malgrat l'idealisme (tendresa, en aquest cas).

[0,20 punts × 5]

d. Expliqueu el tema de què tracta l'obra. [1 punt]

- Representa el déu Hermes, missatger de Zeus, que protegeix l'infant Dionís, el déu del vi, fruit d'una relació extramatrimonial de Zeus amb Sèmele. Hermes, en concret, el porta a Creta, perquè les nimfes se'n facin càrrec.

[0,75 punts]

- Representació dels déus en actituds naturals i quotidianes, és a dir, humanes.
- Tema humorístic: Hermes està jugant amb Dionís i el raïm, d'on s'extreu el vi.

[0,25 punts]

e. Ordeneu de manera ascendent, de més antic (1) a més recent (4), els edificis de la seqüència inferior. [1 punt]

- (1) Partenó, (2) teatre d'Epidaure, (3) aqüeducte de les Ferreres, (4) Coliseu.

[0,25 × 4]

EXERCICI 4

La mesquita de Còrdova.

a. Dateu l'obra i situeu-la en el context històric i cultural corresponent. [1 punt]

Datació: 785-788 (inici amb Abderraman I), ampliada en diverses etapes al llarg del segle IX i X (833, 855, 962, 966, 987).

- També s'admet les respostes següents: segle VIII amb modificacions posteriors, segle VIII i les ampliacions amb els noms dels regnats.

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- Mahoma (571-632) i la fundació de l'islam.
- Hègira i expansió de l'islam amb l'establiment de la capital a Damasc.
- 711: invasió islàmica de la península Ibèrica en època visigoda.
- Establiment d'al-Àndalus i inici de la reconquesta cristiana.
- Tres etapes de la presència islàmica a la península Ibèrica:
 - Època omeia i califal (755-1030).
 - Època almohade (1153-1212).
 - Època nassarita (1238-1492).
- La mesquita de Còrdova va ser construïda en temps d'Abderraman I, un cop la ciutat fou escollida com a capital del califat. Es va erigir al terreny que havia ocupat l'església visigoda de Sant Vicenç.
- Període del califat independent de Còrdova respecte de Damasc.

[4 ítems correctes: 0,80 punts]

b. Digueu a quin estil pertany aquesta obra i esmenteu tres característiques de la pintura romànica. [1 punt]

Estil: hispanomusulmà.

- Es poden fer constar influències: art romà, art bizantí o art visigot.

[0,25 punts]

- Colors plans.
- Linealitat en la resolució de les figures.
- Hieratisme en l'expressió. Ulls ametllats i expressions estereotipades.
- Esquematisme compositiu (simetria).
- Absència de perspectiva lineal.
- Predomini de la temàtica religiosa: bíblica i hagiogràfica.
- Pràctica en diferents suports: fusta, mur o pergamí.

[3 ítems: 0,25 punts x 3]

c. Comenteu cinc característiques tècniques, formals o constructives de la mesquita de Còrdova. [1 punt]

- Edifici de planta rectangular dividit en dues parts (coberta i descoberta) i envoltat per un mur perimetral on hi ha diverses portes que donen accés a l'interior, sense destacar una façana principal.
- A l'exterior s'identifiquen els contraforts i els merlets.
- La part descoberta és un pati de tarongers amb el minaret i fonts rituals.
- La sala d'oració és dividida en nombroses naus per mitjà de columnes amb dues fileres d'arcs sobreposats de mig punt i de ferradura, que venen caracteritzats pel bicromatisme (blanc i vermell).
- A l'interior, l'efecte resultant se sol associar amb un bosc de columnes.
- Aprofitament d'elements arquitectònics i escultòrics d'èpoques anteriors (romana i visigoda): fusts i capitells.
- Ampliació amb vuit naus que se sumen a les existents.
- Al final de la nau central hi ha el mihrab, l'espai de major importància ritual, i de rellevància també arquitectònica a través de les cúpules amb arcs entrecreuats.
- Ús de materials constructius econòmics.

- Treball decoratiu amb estucs i ceràmiques amb motius geomètrics, cal·ligràfics o arabescos.
- Absència de figuració.
- Influència de l'art romà, visigot i bizantí.

[0,20 punts x 5]

d. Expliqueu la funció originària que tenia aquest edifici a partir dels seus elements simbòlics i litúrgics. [1 punt]

- La mesquita és l'edifici de culte de la religió islàmica, on els fidels adoren Al·là.
- Al centre, avui s'hi emplaça la catedral de Còrdova, erigida després de 1523, la construcció de la qual va permetre la pervivència d'aquest espectacular edifici fins a l'actualitat

[0,50 punts]

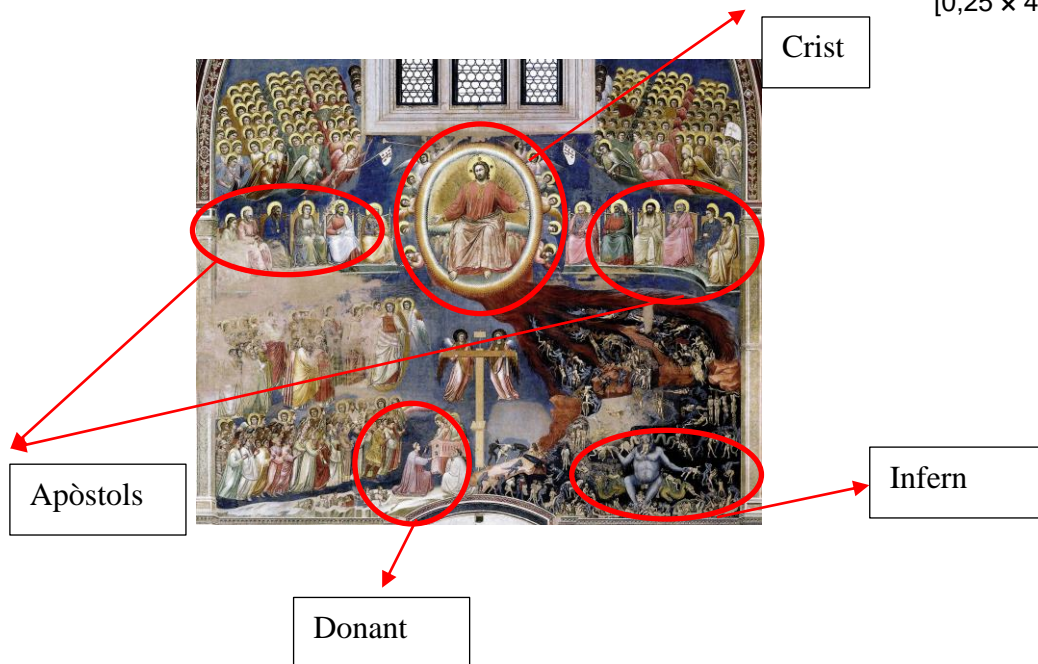
- Un dels murs és orientat a la Meca, com indiquen els preceptes de la religió islàmica.
- El mihrab s'orienta a Damasc.
- La maqsura, al seu davant, està reservat a les autoritats.
- Altres espais amb funció i denominació específica són hàram (sala oració), pati (*sahn*), fonts rituals per a les ablucions (*sabil*) o minaret (torre des d'on es crida a la pregària).

[0,50 punts]

- e. Observeu el *Judici final* de la capella dels Scrovegni o de l'Arena (Pàdua) i senyaleu en la imatge, mitjançant fletxes o números, els elements següents.
[1 punt]

[0,25 x 4]

1. Apòstols 2. Donant 3. Infern 4. Crist

EXERCICI 5

L'escola d'Atenes, de Rafael (Ciutat del Vaticà, Palau Apostòlic del Vaticà). Sala de la Signatura.

a. Dateu l'obra i situeu-la en el context històric i cultural corresponent. [1 punt]

Datació: 1510-1511

- També s'admeten les respostes següents: primer quart del segle XVI, primer terç o primeres dècades del segle XVI.

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- Antropocentrisme i humanisme propis del Renaixement.
- Recuperació de la cultura de l'antiguitat clàssica.
- Renaixement dividit en tres etapes: Quattrocento, Cinquecento, manierisme.
- A començaments del segle XVI Roma reemplaça Florència com a capital artística.
- *Roma caput mundi*: la capital del papat.
- Els papats de Lleó X, Juli II, grans mecenes artístics.
- 1517: Martí Luter penja les 95 tesis de Wittenberg, inici de la reforma luterana.
- El *Saco de Roma* (1527) i la diàspora dels artistes italians.

[4 ítems correctes: 0,80 punts]

b. Digueu a quin estil pertany aquesta pintura i esmenteu tres característiques formals o conceptuals de l'escultura barroca. [1 punt]

Estil: renaixentista.

- Alt Renaixement, Renaixement madur, Cinquecento.

• [0,25 punts]

Característiques de l'escultura barroca:

- Composició oberta, forces centrífugues.
- Moviment, dinamisme.
- Desenvolupament exacerbat de l'expressivitat.
- *Horror vacui* i gust pels detalls.

- Voluntat d'interpel·lar l'espectador a través de les emocions.
- Policromia.
- Integració de totes les arts.
- Participació d'elements naturals: la llum, l'aigua.

• [0,25 × 3 ítems]

**c) Comenteu cinc característiques tècniques, formals o compositives de l'obra.
[1 punt]**

- Pintura al fresc.
- Importància del dibuix en el contorn de les figures.
- Utilització de la perspectiva lineal amb un punt de fuga cèntric.
- Cromatisme suau, compensat, equilibrat.
- Varietat cromàtica.
- Llum universal o diürna.
- Disposició simètrica dels diferents grups de personatges.
- Dues figures centrals.
- Composició tancada.
- Espai arquitectònic d'inspiració antiga.
- Estudi de la gesticulació de les figures.

[0,20 × 5 ítems]

d) Expliqueu el tema, el significat i la funció de l'obra. [1 punt]

Representació de les set arts liberals: *trivium* (gramàtica, retòrica i dialèctica) i *quadrivium* (música, geometria, aritmètica i astronomia).

Al centre, hi ha les figures de Plató (amb el *Timeu*) i Aristòtil (ètica).

Es retraten personatges de l'època per a la representació de filòsofs i savis de l'antiguitat: Leonardo da Vinci (Plató) o Miquel Àngel (Heràclit), etc.

[0,75 punts]

Programa iconogràfic de caire humanístic basat en la recuperació de la saviesa de l'antiguitat per tal de servir com a model al present.

[0,25 punts]

e) Ordeneu cronològicament, de més antiga (1) a més recent (4), les obres següents. Per fer-ho, escriviu els números corresponents a les caselles que hi ha a sota de les imatges. A continuació, anoteu els noms dels autors de les obres a la taula final segons si les obres pertanyen al Renaixement o al Barroc i el Rococó (Cal completar tota la seqüència temporal i emplenar la taula. En cas contrari, l'apartat no es puntuarà.)

4. Vigée Le Brun

3. Bernini

2. Leonardo da Vinci

1. Donatello

Ordre cronològic correcte: 1. Donatello, 2. Leonardo, 3. Bernini, 4. Vigée Le Brun.

[0,50 punts]

Identifiqueu	
<i>Renaixement</i>	<i>Barroc i Rococó</i>
Donatello	
Leonardo	
	Bernini
	Vigée Le Brun

[0,50 punts]